

Моніторинг наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (далі – моніторинг) проведено відповідно до статті 17 Закону України „Про стратегічну екологічну оцінку”.

Документ державного планування, по якому проведено моніторинг, – Програма економічного і соціального розвитку Полтавської області на 2025 рік, затверджена рішенням пленарного засідання тридцять сьомої позачергової сесії восьмого скликання Полтавської обласної ради від 24.12.2024 № 888.

Моніторинг проведено протягом строку дії документа державного планування.

При підготовці Програми враховані завдання інших документів державного планування, а саме: Цілей сталого розвитку України до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 № 722); Стратегії з питань екологічної збалансованості розвитку територіальних громад Асоціації міст України на період до 2030 року (затверджено рішенням Правління Асоціації міст України 21 березня 2017 року № 4). Методологічною основою розроблення також є: постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року № 621 „Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєктів Бюджетної декларації та державного бюджету”. При розробленні Програми враховано дотримання вимог Законів України „Про охорону навколишнього природного середовища”, „Про управління відходами”, „Про охорону атмосферного повітря”, „Про природно-заповідний фонд України”, „Про рослинний світ”, „Про тваринний світ”, „Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних ресурсів” щодо охорони, відтворення та використання природних рослинних ресурсів, тваринного світу та водних біоресурсів, а також „Про охорону земель” щодо забезпечення раціонального використання та охорони земель.

Також, Програма включає положення, які стосуються охорони довкілля та сталого використання природних ресурсів, передбачає виконання зобов'язань та заходів у відповідній сфері, визначених програмами, стратегіями, програмами та іншими документами загальнодержавного рівня, а також міжнародними угодами, стороною яких є Україна, у тому числі: Основними засадами (стратегією) державної екологічної політики України на період до 2030 року; Національним планом дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року; Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024 – 2026 роках; Національним планом дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням; рішенням Координаційної ради з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 р. № 20; Стратегією зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року; Планом заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року; Державною стратегією управління лісами України до 2035 року та операційним планом її реалізації у 2022 – 2024 роках; Водною стратегією України на період до 2050 року та плану її реалізації у 2022 – 2024 роках; Національною економічною стратегією; Цілями Сталого Розвитку, затвердженими у 2015 році 70 сесією Генеральної асамблеї ООН (резолюція від 25.09.2015 № 70/1), з урахуванням розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р. № 686-р „Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку”; Ріо - Конвенціями та міжнародними угодами природоохоронного спрямування.

Під час здійснення моніторингу не виявлено негативних наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

№ з/п	Назва показника	I півріччя 2024 року	I півріччя 2025 року	I півріччя 2025 року порівняно з I півріччям 2024 року, %/в.п. індексу	Пояснення щодо відхилення
Атмосферне повітря					
1	Результати оцінки якості атмосферного повітря (порівняння з фоновими та нормативними значеннями):				
	Індекс забруднення атмосферного повітря м. Полтава	6,5 ²	5,3 ¹	-1,2 в.п. індексу	За результатами спостережень середньомісячних концентрацій в динаміці за останні 5 років (2020 – 2024 роки) Полтавська гідрометеолабораторія зазначає про зростання забруднення оксидом вуглецю та діоксидом сірки. Спостерігається тенденція стабілізації вмісту в повітрі розчинних сульфатів, оксиду азоту, фтористого та хлористого водню, аміаку.
	Індекс забруднення атмосферного повітря м. Кременчук	6,2 ²	5,7 ¹	-0,5 в.п. індексу	Результати спостережень за звітний рік свідчать, що загальний рівень забруднення промислової столиці Полтавщини – міста Кременчук у 2024 році (як і у попередніх) характеризується як високий. Спостерігалось підвищення середньорічного вмісту пилу, діоксиду сірки, діоксиду азоту, оксиду азоту, сажі та аміаку. Зменшився вміст формальдегіду та фенолу. Забрудненість повітря важкими металами в цілому по місту протягом року була значно нижче допустимого рівня. За останні 5 років (2020-2024) спостерігається зменшення рівня забруднення атмосферного повітря пилом, сажею, діоксидом азоту та оксидом азоту, сульфатами, аміаком, формальдегідом, хромом, свинцем та залізом. Відмічена тенденція до збільшення середнього вмісту оксиду вуглецю, ангідриду сірчастого, фенолу а також мангану, кадмію, міді, нікелю та цинку.

	Індекс забруднення атмосферного повітря м. Горішні Плавні	1,7 ²	1,8 ¹	+0,1 в.п. індексу	Результати спостережень за звітний рік свідчать про низький загальний рівень забруднення міста Горішні Плавні у цілому за 2024 рік (як і у попередніх роках) за індексом забруднення. При порівнянні з попереднім роком дещо зменшився вміст фенолу. Підвищилась забрудненість повітря пилом, діоксидом азоту. Середньорічний вміст інших домішок істотно не змінився. За останні 5 років (2020-2024) спостерігається тенденція збільшення середньорічних концентрацій діоксиду сірки, діоксиду азоту. Зменшується вміст пилу, оксиду вуглецю, сажі, фенолу, водню хлористого. Проявляється тенденція зменшення в атмосферному повітрі міста всіх важких металів.
Енергетика					
2	Економія енергоресурсів (% до попереднього року)	Розподілено природного газу, млн м ³ 467,15	Розподілено природного газу, млн м ³ 444,14	-4,9%	Зменшення показника відбулося за рахунок зменшення використання природного газу на 23%.
Здоров'я населення					
3	Середня очікувана тривалість життя (% до попереднього року)	-	71,16 ³	-	Показник Державної служби статистики в Україні з 2022 року не визначається
4	Смертність населення за основними причинами на 1 тисячу населення (% до попереднього року)	-	20,38 ³	-	Показник Головного управління статистики у Полтавській області з 2022 року не визначається.
5	Смертність дітей до 1 року життя на 1 тисячу живонароджених (% до попереднього року)	6,8	5,1	75,0%	Показник смертності дітей до 1 року життя зменшився.
Біорізноманіття, природно-заповідні території, рекреаційні зони					
6	Кількість територій та об'єктів ПЗФ, площа земель територій та об'єктів ПЗФ та їх частка у загальній площі території	400 144174,36 5,01	400 144189,26 5,01	100% 0,01% 100%	Зростання відбулось за рахунок існуючих територій природно-заповідного фонду.
7	Кількість винесених в натурі меж територій об'єктів ПЗФ Полтавської області (% до кількості запланованих заходів)	35	76	+41 в.п. індексу	Зростання відбулось за рахунок винесених в натурі меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду Полтавської області.

8	Загальна протяжність укріплення берега на Кременчуцькому водосховищі (% до запланованої протяжності укріплення)	-	-	-	Роботи проводилися в II півріччі 2024 року і плануються на II півріччя 2025 року.
9	Кількість винесених в натуру (на місцевості) водоохоронних зон і прибережних захисних смуг вздовж річок та навколо водойм з розробкою відповідних проєктів землеустрою на території Полтавської області (% до кількості запланованих заходів)	-	-	-	Відсутні дані.
10	Реалізація заходів покращенню лісистості області (% до кількості запланованих заходів)	-	-	-	Відсутні дані.
11	Площа лісів та лісистість території	9,0426	-	-	Дані за I півріччя 2025 року не надано.
Грунти					
12	Площа орних земель (ріллі) та їх частка у загальній площі території	1759/61,2	1759/61,2	100%/0 в.п. індексу	У зв'язку з відміною статистичної форми 6-зем відсутня можливість поновити дані.
13	Площа сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей та пасовищ) та їх частка у загальній площі території	327/11,4	327/11,4	100%/0 в.п. індексу	
14	Вміст органічного вуглецю (гумусу) у ґрунтах сільськогосподарських угідь	5,7	5,7	100%/0 в.п. індексу	
Поводження з відходами					
15	Обсяг утворених відходів (% до минулого року)	101,8 ²	107,7 ¹	+5,91 в.п. індексу	Обсяг утворених відходів збільшився за рахунок внутрішньої міграції населення. Інформацію надано за 2023 та 2024 роки відповідно до статистичного Звіту про поводження з твердими побутовими відходами (форма № 1-ТПВ) річна.
16	Обсяг видалених відходів (% до минулого року)	101,6 ²	107,6 ¹	+6,02 в.п. індексу	Обсяг видалених відходів збільшився за рахунок внутрішньої міграції населення. Інформацію надано за 2023 та 2024 роки відповідно до статистичного Звіту про поводження з твердими побутовими відходами (форма № 1-ТПВ) річна.
17	Питома вага утилізованих відходів (% від загальної кількості утворених відходів)	99,8 ²	99,8 ¹	0 в.п. індексу	Показник не змінився. Інформацію надано за 2023 та 2024 роки відповідно до статистичного Звіту про поводження з твердими побутовими відходами (форма № 1-ТПВ) річна.
18	Обсяг ліквідованих несанкціонованих звалищ	914 ²	1211 ¹	+32,5%	Обсяг ліквідованих несанкціонованих звалищ збільшився за рахунок проведеної

					роботи та активної співпраці громадян з органами місцевого самоврядування та органами влади. Інформацію надано за 2023 та 2024 роки відповідно до статистичного Звіту про поводження з твердими побутовими відходами (форма № 1-ТПВ) річна.
19	Обсяг рекультивованих звалищ ТПВ (кількість звалищ)	0	0	-	-
Водні ресурси					
20	Кількість населення, охопленого централізованим водозабезпеченням та водовідведенням (% до минулого року)	892,5/524,8 ₁	-	-	Дані за 2024 рік, відповідно до Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання та водовідведення в Україні, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2004 р. № 576.
21	Зношеність трубопроводів водозабезпечення та водовідведення (%)	27/41 ¹	-	-	
22	Кількість заходів по розчистці русел малих рік (% до минулого року)	-	-	-	
Інші природоохоронні показники					
23	Фінансування природоохоронних заходів (% до попереднього року)	52,64 ²	55,35 ¹	+2,71 в.п. індексу	Фінансування природоохоронних заходів здійснюється в межах планових сум надходжень екологічного податку та грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності, до спеціального фонду обласного бюджету.
24	Кількість господарств, що мають сертифікат з органічного виробництва	38	43	+13,2%	Збільшення кількості господарств, що мають сертифікат з органічного виробництва відбулося за рахунок того, що підприємства поновили сертифікати з органічного виробництва.
25	Кількість надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру	2 надзвичайні ситуації (природного характеру)	0	-	Протягом I півріччя 2025 року не було надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

¹ – дані за 2024 рік;² – дані за 2023 рік;³ – дані за 2021 рік.